Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 56 (6. 845) ◉ 1989 йил 7 март, сешанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Байрамингиз муборак бўлсин, азиз оналар, қадрли опа-сингиллар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислари тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

6 март куни Тошкентда ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдан ташқари ўнинчи сессияси очилди.

Эрталаб соат 10 да Олий Советнинг мажлиси бошланди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **Р. Н. Нишонов, В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Ш. З. Камолхўжаев, М. М. Мирқосимов, В. И. Огарок, Қ. С. Саликов, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, А. С. Ефимов, Б. Ф. Сатин,** республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати аъзолари иштирок этмоқдалар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси Р. Ғуломов очди.

Сессиянинг кун тартиби ва иш тартиби бир овоздан тасдиқланади.

Кун тартибига қуйидаги масалалар киритилган:

1. Ташкилий масала.
2. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районидаги экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, унинг ҳавзасидаги сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва уларни муҳофаза қилишни кучайтириш тадбирлари тўғрисида» 1988 йил 19 сентябрь қарорини бажаришга доир ишлар ҳақида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доклади.
3. Ўзбекистон ССР Олий Совети баъзи доимий комиссияларининг составига ўзгартишлар киритиш тўғрисида.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш ҳақида.

Сўнгра депутатлар кун тартибига киритилган масалаларни муҳокама қилишга киришдилар.

Р. Н. Нишоновга сўз берилади. Тошкент шаҳар партия конференцияларида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси П. Ҳабибуллаевнинг нотўғри хатти-ҳаракатлари билан боғлиқ масала кўтарилганлиги муносабати билан ўтказилган текшириш якунлари шу йил январь ойида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси мажлисида кўриб чиқилди, деди у. Марказий Комитет коммунист П. Ҳабибуллаев илмий соҳадаги ножўя ҳаракатларини тан олганлиги, ўз ишларига танқидий баҳо берганлигини ҳисобга олиб, муҳокама қилиш билан чекланди ва унинг илмий ишга ўтказиш тўғрисидаги илтимосини қондирди. Шу муносабат билан П. Ҳабибуллаевни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисида таклиф киритилади.

Сессия депутат П. Ҳабибуллаевни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ҳозир Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг СССР Министрлар Совети ҳузуридаги доимий вакили бўлиб ишлаётган М. И. Иброҳимовни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритилади.

Олий Совет депутат М. И. Иброҳимовни бир овоздан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлади.

Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми составига ўзгартишлар киритди.

Сўнгра Олий Совет кун тартибидаги навбатдаги масалани кўриб чиқишга киришди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районидаги экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, унинг ҳавзасидаги сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва уларни муҳофаза қилишни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги 1988 йил 19 сентябрь қарорини бажаришга доир ишлар ҳақида» Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси **Ғ. Ҳ. Қодиров** доклад қилди.

Музокараларда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. С. Саликов**, депутатлар **Ш. Акмалхонов** (219-Қизилтепа сайлов округи), **Т. Ҳ. Собитов** (204-Октябрь сайлов округи), **Т. Я. Шарипов** (505-Охунбобоев сайлов округи), **Қ. Сапоев** (460-Боғот сайлов округи), **С. М. Баҳромов** (125-Олтинкўл сайлов округи), **Л. А. Клешчева** (502-Тахиатош сайлов округи), Ўзбекистон ССР табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг раиси **Т. А. Алимов,** Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари **Р. С .Қосимов,** «Аралводстрой» ихтисослаштирилган қурилиш бирлашмасининг бошлиғи **М. А. Сарсенов,** депутат **В. П. Анишчев** (128-Бўтақора сайлов округи) қатнашдилар.

Олий Совет муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров депутатларнинг бир қанча саволларига жавоб қайтарди.

Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Советининг баъзи доимий комиссиялари составига ўзгартишлар киритди.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Л. Ш. Беккулбекова**нинг докладини тингладилар.

Тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилинади.

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдан ташқари ўнинчи сессияси шу билан ўз ишини тугаллади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ

ҚАРОРИ

Депутат М. И. Иброҳимовни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси этиб сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Депутат Мирзаолим Иброҳимович Иброҳимов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси этиб сайлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. РОМАНОВСКИЙ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1989 йил 6 март.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Мирзаолим Иброҳимович ИБРОҲИМОВ

1928 йилда Наманган область Янгиқўрғон районининг Заркент посёлкасида туғилган, ўзбек, 1948 йилдан КПСС аъзоси, 1951 йили Фарғона давлат педагогика институтини, 1972 йилда эса Тошкент халқ хўжалиги институтини битирган.

Меҳнат фаолиятини 1943 йилда Янгиқўрғон районидаги 24-ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлаган. 1949 йилдан комсомол органларида ишлаган, Янгиқўрғон район, Наманган область комсомол комитети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретарлигига сайланган. 1963 йилдан партия ва совет идораларида хизмат қилган. Фарғона қишлоқ область партия комитетининг иккинчи секретари, Фарғона область ижроия комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министри, Ўзбекистон КП Наманган область комитетининг биринчи секретари бўлган. 1976 йилдан Ўзбекистон ССР Физкультура ва спорт давлат комитетининг раиси бўлиб ишлаган. 1988 йил ноябрь ойида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ССР Иттифоқи Министрлар Совети ҳузуридаги Доимий вакили этиб тайинланди.

М. И. Иброҳимов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, у Қорақалпоғистон АССРдаги 562-Мўйноқ миллий-территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод этиб кўрсатилган.

У Ленин ва Октябрь революцияси орденлари, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Халқлар дўстлиги», «Ҳурмат Белгиси» орденлари ва медаллар билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони берилган.

Ҳозирги жамиятда хотин-қизларнинг роли

Халқаро хотин-қизлар куни арафасида Тошкентда Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон, Грузия, Озарбайжон ва Арманистондан келган ишлаб чиқариш илғорлари, жамоат арбоблари бўлган хотин-қизларнинг регионал учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувни Узсовпроф раиси Ҳ. А. Алимова очди.

Кўпчилиги мамлакат турли жамоат ташкилотларидан СССР халқ депутатлигига номзод бўлган анжуман қатнашчилари қайта қуришда хотин-қизларнинг тобора ошиб бораётган роли ҳақида, уларнинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга ўз меҳнатлари ва жамоат ишлари билан қўшаётган ҳиссалари тўғрисида гапирдилар.

Миллатлараро муносабатлар, ёш авлодни маънавий жиҳатдан камол топтириш, совет ватанпарварлиги ва интернационализми туйғуларини тарбиялаш муаммоларига катта эътибор берилди. Учрашувда хотин-қизларнинг социал-маиший шароитларини, корхоналарда савдо, маиший хизматни яхшилаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Мактаб ислоҳоти муаммолари ҳам диққат марказида бўлди. Ижодкор зиёлиларнинг миллий ўзини-ўзи англашни шакллантиришдаги СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлашдаги ролини ва масъулиятини ошириш муҳимлиги таъкидланди.

Регионал учрашув қатнашчилари тилга олинган муаммоларни ҳал этишга доир тавсиялар қабул қилишди. Мамлакат давлат ҳокимияти олий органида хотин-қизлар номидан иштирок этадиган СССР халқ депутатлигига номзодларнинг умумий сиёсий платформасини ишлаб чиқиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Учрашувда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

КОБУЛ. Оппозиция бўлинмалари Афғонистоннинг турли районларида шаҳарлар ва аҳоли пунктларини ўққа тутишни давом эттирмоқда. Ҳукумат қўшинларининг бўлинмалари Кандаҳор, Нангарҳор, Бадгис, Лохур ва Лағмон вилоятларида исёнчилар жамланган районларига қарата зарбалар берганлар.

Афғонистон ташқи ишлар министрлиги БМТ кузатувчиларининг Кобулдаги миссиясига навбатдаги учта нотани топширди, бу ҳужжатларда Покистон Женева битимлари қоидаларини бузганлиги тўғрисидаги янги фактлар келтирилган.

Афғонистон Республикаси ташқи ишлар министри Абдул Вакил Араб мамлакатлари уюшмасининг бош секретари Шодли Клибига мактуб йўллади. Унда Араб мамлакатлари уюшмасининг халқаро обрўсидан Афғонистон муаммоси тинч йўл билан тезроқ ҳал этилишида фойдаланиш илтимос қилинган.

БЕЛГРАД. Косово автоном ўлкасида ўлка ички ишлар секретарининг фармойиши кучга кирди. Фармойиш жамоат жойларида намойишлар ўтказиш ёки норозилик билдириш мақсадида гражданларнинг ҳаракат қилишини чегаралайди ва оммавий йиғилишларни тақиқлайди.

Шахслар ва гуруҳларнинг намойишлар ўтказиш ёки норозилик билдириш мақсадида Косовога келишлари ҳам тақиқлаб қўйилди.

Косово скупшчинаси ижроия вечеси ўлкада ва ундан ташқарида сиёсий вазиятни барқарорлаштиришга кўмаклашишни сўраб ўлка аҳолисига мурожаат қилди.

МЕХИКО. Венесуэлада авж олган тартибсизликлар натижасида бугунги кунгача 200 дан ортиқ киши ҳалок бўлди. Бу тартибсизликларнинг ҳақиқий айбдори қарз берувчилардир, деди Венесуэла президенти Карлос Андрес Перес.

У Мексика телевидениеси мухбири билан телефон орқали суҳбатда можаро сабаблари Ғарбнинг ривожланган мамлакатлари ўтказаётган сиёсатда эканлигини таъкидлади. Бу сиёсат фақат бир нарсага — қарздорларни ўз қарзларини иложсиз шароитларда тўлашга мажбур этишга қаратилган.

◉ 596- Тошкент — Акмал Икромов территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод, Тошкент чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмаси бичиқчиси Қлара Носировна РУСТАМОВА

Замондошимиз

Т. Каримов фотоси.

◉ Қлара Носировна Рустамова 1959 йилда Тошкентда, Кўмирчи маҳалласида туғилган. 1974 йилда 82-мактабнинг 8-синфини битириб, 1976 йилда 23-кечки ишчи-ёшлар мактабини тугаллаган. 1976 йилдан бери Тошкент чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилади.

1982-1988 йилларда бичиқчилик цехи бошланғич партия ташкилотининг секретари бўлди, бирлашма партия комитетининг аъзоси. Икки чақириқ халқ депутатлари Октябрь район Совети депутати бўлган. 1982 йилдан район партия комитетининг аъзоси.

1986 йилда Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган.

ЯШАШДАН МАҚСАД

— Клара Рустамова икки машҳур номзодлар орасида энг кўп овоз олибди!

— Программаси қанақа экан!

— Кўп овоз олибдими — демак бу қизда бир гап бор!

Сайловолди йиғилишида уч номзод СССР халқ депутатлигига рўйхатга олингандан кейин шундай гап-сўзлар бўлиб ўтганди. Ўша куни учала номзод — Йўлдош Акбаров, Қодир Фозилхўжаев, Клара Рустамовалар ўз платформаларини эълон қилишди. Кўпдан-кўп саволларга жавоб беришди.

Овозга қўйилганда эса Клара Рустамова энг кўп — 64 овозга эга бўлди.

Клара билан учрашганимда унинг гап-сўзлари самимийлиги мени ўзига ром қилди.

— Сиз ҳеч депутатликка номзод бўламан деб ўйлаганмисиз! — биринчи саволим шунақа баландпарвоз бўлди.

Клара менга қараб жилмайди:

— Тўғрисини айтайми!

— Албатта.

— Бўламан деб ўйламаганману, лекин депутатларга ҳавас қиламан. Ахир бировнинг иши тушса, сиз унинг ташвишига шерик бўлсангиз бунинг нимаси ёмон! Энг ёқимлиси унинг чин дилдан айтган раҳматлари-чи! Ахир яшашдан мақсад аслида шу эмасми! Лекин орзуимга бунчалик тез эришаман деб ўйламаганман.

— Болаликдан орзу қилган экансиз-да!!

— Шунақа деса ҳам бўлади. — Клара сал-пал хаёлга чўкди.

— Болалигингизни эслаб кетдингиз-а!..

— Эсламай бўладими, — енгилгина сўлиш олди Клара, — гоҳ-гоҳида ўйлаб қоламан: бир думаласаму болалигимга қайтсам. Кўчаларни бошимизга кўтариб ўйнардик. Ташвиш йўқ. Қорнимиз очса, нон-ошимиз тайёр. Юракларим орзиқиб кетади...

— Улғайганингизга жиндек хафа ҳам бўласиз,— унинг гапини давом эттирдим мен.

Клара эътироз билдирди:

— Э, йўқ, унақа эмас. Аслида болаликдаги софлик, поклик кишига ҳамиша мадад бериб тураркан. Буни энди-энди тушуняпман. Шунинг учун эслайман-да болалигимни.

— Маҳалладошлар роса хурсанд бўлишгандир!

— Уйга етгунимча ҳамма табриклади денг. Ўнғайсиз туюларкан одамга. «Муборак бўлсин!», «Депутат қизимдан айланай», «Кўмирчидан чиқар эканку депутат!». Уйдаку ойимлар севинганларидан йиғлайвериб кўз ёшлари қолмадиёв. Барибир икки-учта синфдошим ҳали ҳам табриклагани йўқ. — Клара қувноқлик билан кўз қисади. — Ўшалар энг биринчи келади деб ўйловдим.

— Дадангиз-чи!

Клара маъюс тортди. Мен хижолатда қолдим...

— Дадам 1974 йилда вафот этганлар. Бизнинг оҳимизни эшитиб, эркалардилар. Ўшандан кейин 1976 йилда 8-синфни тугатиб ишга киришга мажбур бўлганман. Ахир ойимга ёрдам қилиш керак эди-да! Бир ўзларининг олган 70 сўмлари нимага ҳам етарди. 6 жон бўлсак.

Клара жим қолди.

— Кейин ўқимаганмисиз!

— Нега! Кечки мактабда ўқиганман.

— Бирлашмага қачон келгансиз!

— Ўша 1976 йилда. Маҳалламизда Турсунбой ака деган қўшнимиз бор эди. Ўша пайтлари бичув цехининг бошлиғи эдилар. Ойимларга келиб: «Қизингиз бизга,ишга борақолсин. Ҳарна ҳунари бор бўлади», дедилар.

Шу тариқа мен тикувчилик цехига ишга келганман.

У пайтларда бирлашма йўқ, комбинатимиз кичкина эди. Ҳар бир цехнинг ўз бичувчиси, тикувчиси бўларди.

Мен ҳали ҳам биринчи устозларим Заҳро хола, Ойша опаларни ҳурмат билан эслайман. Кейин уста Елизавета Степановна Чугуновадан ҳам миннатдорман. Леонид амакининг ўгитларини унутиб бўладими! Улар бўлмаганда менга бу яхши кунлар қаёқда эди!

Цехимизда ўша пайтлари 5 киши ишларди: 2 киши прессда, 3 киши столда. 1980 йилда ҳозирги бирлашмамиз ташкил этилди. Ишонасизми, ўшанда борйўғи 22 ишчи ишлардик. Ҳар биримизга 5 — 6 шогирд бириктириб қўйишди. Ҳаммаси 17—18 яшар қизлар. Ҳозир эҳ-ҳе қанча одам ишлайди бирлашмада.

— Шогирдларингиз ҳам бор экан-да!!

— Ҳа,— ғурур билан деди Клара.— Ҳатто улар мендан ҳам яхши ишлашяпти.

— Октябрь район Советига депутат бўлган экансизми!

— Ҳа, икки чақириқ. Биринчи марта сайланганимда ёшлар билан ишлаш доимий комиссиясига аъзо эдим. Кейинги сайланганимда физкультура ва спорт доимий комиссиясига аъзо бўлдим.

— Депутатлик фаолиятингизни батафсил айтиб беринг демайману, ўша йиллардаги эсда қолган бирон воқеани айтиб берасизми!

— Нимани айтсам экан! Мени жуда дилгир қиладигани депутатнинг ташкилот раҳбарлари олдига кириши қийинлиги! Бирам қовоқларини солиб олишадики, асти қўяверасиз. Худди уларнинг чўнтагидан олиб бировнинг ҳожатини чиқараётгандек!

«Марказ—27» даги 13-уйнинг иситиш системаси ёрилиб кетди. Кечқурун 6 лар эди. «Буни тузатиш керак» десам, у ердагилар «ЖЭКка мурожаат қилинг», дейишди. Бирам ҳуноб бўлдимки... ЖЭКдан телефон қилишди, тузатишди. Айтаверса бунақанги воқеалар жуда кўп.

— Ташвишингиз энди жуда ҳам кўпаяди.

— Биламан, агар сайлансам...

— Программангизни бажаришга кўзингиз етадими!

— Кўзим етмаса эълон қилармидим.

— Хафа бўлмангу,. жуда катта куч-ғайрат талаб қилади-да бу иш.

— Кучим етар,— Клара жилмайди, — ёшману ҳали!

— Асосан нималарга эътибор бермоқчисиз!

– Дастлаб, аёллар меҳнатини енгиллаштиришга! Кейин қизғин гапира кетди: Биласизми, ота ишда, она ишда. Бола эса мактабдан тушда қайтиб келади. Кечгача қаровсиз. Нима хоҳласа шуни қилади. Тарбияси бузилгандан кейин оҳ-воҳ қилиб юрамиз. Бунинг олдини олиш учун нима қилиш керак!

Мен елка қисдим.

— Ана, билмайсиз. Аёлларни имкони борича бўш вақтини кўпайтириш керак! Бунинг яхши йўли бор — уйга иш бериш. Аёл уйда бўлади, бола тарбиясига ҳам, ишга ҳам вақт топади. Мен бу масалага қаттиқ эътибор бераман. Бу — лоф деб ўйламанг — келажак масаласи ахир!

— Нега лоф бўлар экан! Жуда эзгу ният!

— Бир пайтлар, ойимларнинг айтишича, ариқлардаги сувга қараб соч тараса бўлар экан. Шунақа тиниқ экан. Ҳозир унақа эмас. Азбаройи, «ҳидининг» зўрлигидан анҳор соҳилларида тузукроқ дам ҳам ололмайсиз. Украинада бўлганимда Днепр дарёсининг соҳилларини кўриб шунақаям ҳавасим келдики! Боғ-роғлар, дарахтзорлар. Одамлар мириқиб дам олишади. Бизда ҳам Қорасув, Кайковус, Бўзсув атрофларини шунақанги оромгоҳларга айлантирса бўлмайдими!

— Бўлади,— дедим унинг жўшқинлигидан завқланиб.

— Табиат-табиат деймизу, шунақанги аҳволни ўзимиз келтириб чиқарганмиз. Ўзимиз биринчи айбдормиз. Лоқайдмиз. Бепарвомиз.

— Демак, программангизнинг ёзилмаган боби ҳам бор экан-да!

— Бор. Бу боби — замондошларим виждонини уйғотиш!— деди Клара ишонч билан.

— Осон бўлмайди.

— Курашамиз! Ахир доим шундай яшаб бўлмайдику.

Кларага қараб туриб, ҳавасим келди. Шунчалар ўз фикрида қатъийки, «Баъзи бир эркаклар ундан ўрганса арзийди», деб ўйладим. Менга ёққани у депутат бўлишни шараф, обрў деб эмас, хизмат деб, халққа сидқидилдан хизмат деб тушуняпти. Шунинг учун сўзлари қатъий.

Яна бир муҳим томони—унинг депутатлик программасида ҳам биринчи навбатда ҳал қилиниши зарур ишларга эътибор берилган. Одамларнинг тилининг учида турган дардлар. Бошқа номзодлар мени кечирсинлару Клара Рустамовани СССР халқ депутатлари сафида жуда-жуда кўргим келади.

Клара ўрнидан турди.

— Ҳали яхши суҳбатлашиб улгурмадик, — норози бўлдим.

— Маҳаллада учрашувим бор. Одамлар кутиб қолишмасин. Суҳбат бўлса яна гаплашамиз, ҳали вақт етарлику,— деди у.

— Хайр, — унинг қўлини қисиб қўйдим. — Болаларингизга бош бўлинг!

Клара лоладек қизариб кетди.

— Ҳали турмуш қуриб улгурмадим.

— Ие, шунақами! — ўнғайсизликдан қутулиш учун гапни ҳазилга бурдим: бўлажак турмуш ўртоғингиз қандай бўлишини хоҳлайсиз!

— Мени тушунишини хоҳлардим, — деди ийманибгина Клара.

— Тушунади,— дедим астойдил, — одамлар учун шунчалик елиб-югуриб яшаяпсиз. Тушунмаслиги ҳам борми!

— Раҳмат, — деди Клара. — Энди мен борай.

У ўзи севган, ўзи фидойилик билан хизмат қилаётган одамлар ҳузурига ошиқарди.

Темур ЙЎЛДОШЕВ.

Американи «очган» чеварлар

«Тошкент оқшоми» газетаси оталиғидаги «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида асосан аёллар меҳнат қилишади. Улар ўтган йили халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планини 104,9 процентга етказиб бажардилар, яъни пландан ташқари 1160 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Ҳайратга соладиган яна бир гап шуки, улар қўлидан чиққан маҳсулотлар Америка Қўшма Штатларигача бориб етди, бу ҳақда илгари оқшомхонларга хабар берган эдик...

— Юқори кўрсаткичга эришганлигимизнинг асосий сабабларидан бири — иқтисодий ислоҳотни ишлаб чиқаришга жорий қила бошлаганимизда десам хато бўлмайди, — дейди бирлашма партия комитетининг секретари Зуҳра Қодировна Туропова. — Ўтган йилнинг октябрида меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системасига ўтилганидан кейин нафақат ишлаб чиқариш самарадорлиги, балки ишчилар маоши ҳам 4 процентга, инженер-техник ходимларники эса 7 процентга ортди. Маҳсулот ассортиментимиз яна 22 тага кўпайиб, ҳозирда истеъмолчиларга халқ истеъмоли молларининг жами 97 турини етказиб беряпмиз.

Бирлашма республика енгил саноат министрлиги орқали АҚШнинг «Блэски импортс» фирмаси билан шартнома тузиб, американиклар буюртмаси бўйича 200 та ўзбек чопонини экспорт қилди. Натижада бирлашма озми-кўпми ўзининг валюта фондига ҳам эга бўлди. Бу йил бошида мазкур фирма вакиллари ўзларининг дидига қараб яна буюртма билан келишди. «Чевар»ликлар ташқи савдо-сотиқ алоқаларини янада жонлантириш мақсадида эндиликда Хитой Халқ Республикаси билан ҳам шартнома боғлашни ният қилиб қўйишибди.

Ҳа, ютуқлар ўз-ўзидан келавермайди, албатта. Бунинг учун аввалambор, бирлашма партия комитети, унинг ҳисобидаги 225 нафар партия аъзоси ва аъзоликка номзодлар бир ёқадан бош чиқариб, бутун коллективни эргаштира олишлари лозим эди. Шундай бўлди ҳам. Партком ўз олдига сиёсий ислоҳот моҳиятини ҳар бир меҳнатчига етказиш масаласини қўйди. Бу ишда, яъни хўжалик ҳисоби, ижара пудрати, кооперация, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, турли шаклдаги индивидуал меҳнат фаолияти илдиз отаётган бугунги кунда иқтисодий ўқув системасининг нечоғли зарур эканлиги сир эмасди. Шу боисдан ҳам бош инженер, касаба союз комитети раиси, план-иқтисодий, техник-ахбороти, меҳнат ва иш ҳақи, кадрлар бўлими бошлиқларидан иборат иқтисодий ўқув методик Совети тузилди. Мазкур Советда меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системасига ҳамда хўжалик ҳисобига ўтишнинг маъмурий ходимларига ва ишчиларга мўлжалланган алоҳида-алоҳида ўқув планларини ишлаб чиқилди.

Иқтисодий билимни такомиллаштириш, бу соҳадаги тажрибасини ошириш мақсадида бригада бошлиқлари иқтисодий ўқуви пропагандисти, коммунист Салима Собитовна Матмусаева бултур республикамиз пропагандистларидан ташкил топган махсус агитпоездда Украинанинг ўнта шаҳрида бўлиб, тажриба алмашиб келди.

— Мен Украинада асосан ўзимизнинг соҳадаги корхоналар пропагандистлари билан суҳбатлашдим, — дейди Салима Собитовна. — Билганларимни ўртоқлашдим, анча-мунча тажриба орттирдим. Эндиликда бизда ҳам ҳар бир тингловчи реферат ёзадиган, пропагандистлар эса аудиторияга албатта, конспект тайёрлаб кирадиган бўлишди.

Уларнинг бизники каби катта корхоналарида биттадан пропагандист штати (маоши) бор эди. Ўша одам фақат шу иш билан шуғулланади: адабиётлар, диаграммалар, слайдлар ва бошқа иқтисодий ўқишга мўлжалланган жиҳозлар билан штатсиз пропагандистларни мунтазам равишда таъминлаб туради. Натижада пропагандистларнинг вақтлари тежалиб, машғулотларга пухта тайёрланишади. Бизда ҳали бу тажриба оммалашгани йўқ.

С. С. Матмусаева ҳақ. Бу таклифни — украиналиклар тажрибасини юқори партия ташкилотлари маъқуллаб қолишса, ажаб. мас! «Чевар»да иқтисодий ислоҳот ўз аксини топа бошлаганидан эътиборан, аниқроғи хўжалик ҳисобига ўтиш эксперимент қилина бошланган ўтган йилданоқ, меҳнатчиларда иқтисодий ўқувга бўлган муносабат кескин ўзгарди: арзимас баҳона билан машғулотларга келмаслик барҳам топди, меҳнатчиларда иқтисодий ислоҳотни негиз-негизигача билиш иштиёқи пайдо бўлди. Эндиликда машғулотлар савол-жавоблар, тортишувлар билан қизиқарли ўтаяпти.

— Агар ишимизда узилиш бўлмаса, бу йил аҳолига 69 минг сўмлик пулли хизмат кўрсатиш, ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмоли моллари ассортиментини яна 25 тага кўпайтириш, шунингдек бирлашма бўйича 2305 минг сўм фойда олиш ҳамда ишчилар ва инженер-техник ходимлар иш ҳақини яна 17—28 процентга ошириш кўзда тутилмоқда, — дейди партком секретари Зуҳра Қодировна.

Коммунистлар меҳнат фаолияти билан танишар эканмиз, ҳар бир иш жойида коммунистларнинг ўз ҳамкасбларига намуна бўлаётганликларининг гувоҳи бўлдик: Акмал Икромов район партия комитети аъзоси М. Қўчқорова, Ш. Турсунова, Д. Исломова, Р. Бозорбоева, Г. Тулибоева, М. Туропова, Ф. Самархўжаева сингари қатор партия аъзолари ва аъзоликка кандидатлар бугунги кунда ўн учинчи беш йиллик ҳисобига тер тўкишмоқда. Хуллас, партком секретари сўзларига ишонишга асос бор, негаки, пешқадамлар сафи борган сари ортиб бормоқда. Демак, бирлашма илғорликни қўлдан бермай бораверади, меҳнатчилар турмуш шароити бундан ҳам яхшироқ бўлаверади.

Партия комитети эса ўз навбатида коммунистлар, партия группалари ва бошланғич ташкилотлари ролини, масъулиятини ошириш йўлида изланяпти; партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш юзасидан область партия ташкилоти қабул қилган комплекс тадбирлар планини ҳаётга тадбиқ эта бориб, 69 коммунистни синовдан ўтказди (шулардан 8 нафари «шартли» ўтказилган, 2 нафари аттестациядан ўтолмаган), 3 партия аъзолигига кандидат КПСС аъзолигига, партияга ўтишни хоҳловчилар резервида икки йил синалган 6 партиясиз эса КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Кадрларни тайёрлаш ва уларни жой-жойига қўйиш масаласи ҳам партком эътиборидан четда қолмаяпти: 22 нафар кишининг у ёки бу штат резервида синовдан ўтказилаётганлиги бунинг ёрқин мисолидир.

Инсон табиати қизиқ-да, «Малика», тўқимачилик комбинати, «Чевар» ёки... дейилиши биланоқ, асосан хотин-қизлар ишлайдиган корхона кўз олдимизда гавдаланади. Дарҳақиқат, «Чевар»да эркаклар жуда камчилик экан: жами 2597 нафар меҳнатчининг 2426 нафарини хотин-қизлар ташкил этаркан. Раҳбарлик курсисида — бош инженер, касаба союз комитети раиси, ўрта бўғин етакчиларининг ҳам аксарияти аёллар. Бироқ, улар ваъдаларининг устидан чиқишда «мана-ман» деган «ўғил бола» корхоналардан қолишмаяпти.

Бирлашмадан узоқлашар эканман, лафзи ҳалол, қўли гул «Чевар»лик чеварларга: «Байрамингиз қутлуғ бўлсин! Доим соғ-саломат бўлинг», дегим келади.

Худойназар ЖУМАНАЗАРОВ,
СССР Журналистлар союзи аъзоси.

«Саодат» меҳмонимиз

Халқаро Хотин-қизлар куни муносабати билан Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театри биносида Ф. Энгельс номидаги Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти студент-ёшларининг «Саодат» журнали редколлегия аъзолари билан учрашуви бўлиб ўтди. Бунда журнал бош редактори ўринбосари Санъат Маҳмудова «Саодат» журнали фаолияти билан яқиндан таништирди, кўплаб саволларга жавоб бериб, журнал режалари билан ўртоқлашди.

Кечада журналнинг масъул секретари, шоира Муҳтарама Улуғова, журнал ходими, шоира Марҳабо Мамадалиеваларнинг оналарни мадҳ этувчи, дўстлик ва қардошлик, ватанпарварлик ва интернационализм мавзуидаги шеърлари янгради. Институт бадиий ҳаваскорларидан А. Ўринов, М. Тўйчиева, М. Раҳимбердиева, М. Зулфиқоров, А. Юсуфалиевларнинг куй ва қўшиқлари, ашула ва рақслари — баҳор тароналари кечага янада файз киритди.

Байрам шодиёнаси сўнгида А. Галиннинг «Сўнаётган юлдузлар» спектакли намойиш этилди.

Суннат РИЗАЕВ,
филология фанлари кандидати.

«Лола» таровати

Олам гўзаллиги аёл билан, унинг чиройи, мафтункорлиги билан! Дунёда чиройли ва замонавий бўлишни истамаган бирорта аёлни учратиб бўлмаса керак. Айниқса байрам кезларида! Ана шундай дамларда Тошкентдаги «Лола» атир-упа фабрикаси маҳсулотлари хотин-қизларимизга ёрдамга келади. Қолаверса, хушбўй атирлару упа-эликлар хотин-қизлар учун энг яхши совға бўла олади.

Фабрика маҳсулотлари бугун Иттифоқимизнинг турли бурчакларига юборилмоқда. Хўжалик ҳисоби шароитида меҳнат қилаётган мазкур коллектив бугун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг байроқдор коллективларидан.

Бундан 6—7 йил илгари бу корхона планларни адо этолмай, маҳсулот етказиб бериш шартномаларини бузиб келарди. Ўша кезларда корхонанинг қарздорлиги 3 миллион сўмга яқинлашиб қолган, раҳбарлар эса бу қарзни қандай қилиб узиш устида бош қотиришарди.

Республикамиздагина эмас, балки Ўрта Осиёда ҳам аёлларнинг ягона кўмакчиси бўлган корхона тўла қувват билан ишлаш ўрнига қарзга ботиб ўтирса, унинг маҳсулотларини ҳар қадамда сотиб олиб бўлармиди? Атир-упа фабрикаси ишчилари ҳам бу ҳақда астойдил бош қотиришди. Қандай бўлмасин, бунинг чорасини топиш керак. Ассортиментларни янгилаш, савдода чанг босиб ётган атирлару упаларни сифатлиларига алмаштириш устида астойдил иш бошланди. Фабрикага янги машиналарнинг келтирилиши, уларга мос технологияларнинг ишлаб чиқаришга жорий қилиниши самарадорликнинг ошишига замин яратди.

Корхона ишчилар учун иккинчи уй, иккинчи оила. Бу ерда унга кўрсатилган ғамхўрлик изсиз кетмади. Ишчиларга талабчанлик оширилди, шу билан бирга шароит ҳам яхшилана бошлади.

Шунинг учун ҳам хўжалик ҳисобига ўтиш ҳақидаги қарор бу ердагиларни сира ташвишга солмади. Чунки бу методнинг катта афзалликлари бор, асосийси корхона ўз ишига ўзи хўжайин, даромад фондидан ўзи истаганча фойдаланиши мумкин. Коллектив бу афзалликларни биринчилардан бўлиб, 1988 йилда амалда синаб кўрди. Йиллик план муддатидан олдин, 9 декабрдаёқ адо этиб бўлинди. Бу йилнинг дастлабки ойи план топшириқлари ҳам тўла адо этилди.

Сўнгги ойлар давомида хўжалик ҳисобидаги асосий кўрсаткич — шартнома мажбуриятлари 100 процентга бажариляпти. Якунланган йилда товар маҳсулот ҳажми 1987 йилга нисбатан 6,6 миллион сўмга ошганлиги фабрика коллективининг катта ютуғи бўлди.

Ўтган йили улгуржи нархларда 48336 минг сўмлик, давлат нархида эса 123110 сўмлик атир-упа маҳсулотлари хотин-қизларимиз кўнглини қувонтирди.

—Корхонада ҳар бир ишчининг меҳнат самарадорлиги ошишига алоҳида эътибор бериляпти, — дейди фабрика партия комитети секретари Холида Одилова. — Инсон омилига эътибор, цехларда яратилаётган қулайликлар ўз самарасини беряпти. Қолаверса, хўжалик ҳисоби шароитида ҳар бир ишчининг ўзига ва ҳамкасбларига талабчанлиги ошяпти.

Кўриниб турибдики, корхона кўрсаткичлари ҳавас қилса арзирлик даражада, эришилаётган ютуқлар охир оқибатида ҳар бир ишчи учун, шунингдек, фабрика учун бесамара бўлмаяпти. План топшириқларининг ортиғи билан адо этилиши ҳар бир ишчи маошининг ўсишига ўз-ўзидан замин яратиб берди. Бир йил ичида ўртача маош 150 сўмдан 166 сўмгача кўтарилди.

Корхонанинг янги иш шароитига ўтиши арафасида янги тариф ставкаларига ўтиш, ишчиларнинг тармоқ нормаси ва ойлигини қайта ҳисоблаб кўришга қарор қилганди. Бу қарорнинг амалга оширилиши бир томондан ишчилар маошининг ўсишига замин яратяпти. Корхона 1988 йилни 4663 минг сўмлик соф фойда билан якунлади. Бу маблағга дастлабки ойдаги 405 минг сўм ҳам қўшимча бўлди.

Хўжалик ҳисоби шароитида энг муҳими ҳам ана шу кўрсаткичдир. Мана шу маблағ ҳисобидан коллективда ишчиларни моддий рағбатлантириш фондига 50 минг, социал тараққиёт соҳасига 60 минг, ишлаб чиқариш тараққиёти ва янги техника фондига қўшимча 500 минг сўм ўтказилди.

— Фақатгина ўтган йили даромад фондимиздан 800 минг сўми ишлаб чиқариш шароитини яхшилашга сарфланди, — дейди фабрика директори Зоя Кузьминична Виноградова. — Бу пулларга цехларда ремонт ишлари амалга оширила бошланди, поллар янгиланди. Ишчилар учун шахсий кийим шкафларига буюртма бердик. Фабрика ишчиларининг 80 процентини хотин-қизлар ташкил этади.

Корхонамизда ишлаб чиқариш илғорларини туристик йўлланмалар билан тақдирлаш, қардош шаҳарларга коллектив экскурсиялар уюштириш одат тусига киряпти. Чиноз районида жойлашган дам олиш зонамиз ишчилар хизматида. Ҳозир олдимизда турган муҳим проблемалардан биттаси уй-жой масаласи ҳисобланади. 1990 йилда 9 қаватли турар жой биноси қуришни планлаштиряпмиз. Ҳозир эса уй зарур бўлган оилаларга кооператив квартиралар олишга ва уларга корхона томонидан 2 минг сўмгача моддий ёрдам кўрсатишни амалга оширяпмиз. Фабрикамизда бугун мингга яқин ишчи меҳнат қилади. Ҳар ҳолда катта коллектив. Улар учун қанчалик шароит яратсак, меҳнат самараси ҳам шунга яраша бўлади. Ҳар бир ишчининг унумли меҳнатигина коллектив ютуғини таъминлайди. Шу ўринда мен Лариса Панаргина, Зайтуна Бесирова, Феруза Толипова, Виктор Стебелев, Ноиба Мирзаева, Холида Ниёзова, Гулчеҳра Ҳожиметова, Шаҳноза Хаитова, Гулсара Абдуллаева сингари пешқадамларимизнинг номини ҳурмат билан тилга олгим келади. Цехлар ҳақида гап кетганда эса 1-қуюв цехи, пластмасса ва картонаж цехларининг яхши ишлаётганлигини айтиб ўтишим керак.

Васида МАДИМАРОВА.

Меҳнаткаш, оқила, лобар

Улар исми сайёраларда

Ҳаёт — ҳаракат демакдир, бунга осмон ҳам мисол бўлади. Шунчаки, оддий қараганда қўзғалмасдек туюлган бу кенг коинот турли-туман ажабтовур ҳаракатларга бой. Хусусан, янги юлдузлар, учар юлдузметеорлар, кўплаб ваҳималар сабабчиси — кометалар, учар «ликопчалар», газ-чанг ва юлдуз тўдалари, «адашган юлдузлар» — сайёралар, эҳ-ҳе, буларнинг сон-саноғи йўқ. Уларнинг ҳар бири тўғрисида ҳис-ҳаяжонни буткул қамраб оладиган суҳбатларга коинот мухлислари кўп марта мушарраф бўлишган.

Қиш билан хайрлашган, шу навбаҳор кунлари — март ойида ҳам осмонда ажиб ҳодисалар юз бериб турибди. Бу ойда, ҳаво очиқ кечалари самога назар қадаб сайёралардан Юпитер ва Марсни кеч кириши билан, саҳарга яқин Сатурнни кузатиш мумкин. Мабодо фазо мухлисларининг имкониятларида биронта кичикроқ «телескоп» бўлса, осмонда Кассиопея, Персей, Орион туманликларини, Гиад, Ҳулкар юлдуз тўдаларини, Ой кратерларини, Сатурн халқаларини, Юпитернинг қизғиш йўлдошларини, Марснинг сиртини кузатиш мумкин бўлади. Шунингдек, март ойида самовий ҳодисалардан Ойнинг Сатурн билан (30 мартда), Юпитер (12 мартда), Марс билан (12 мартда) қўшилишлари, 20 мартда эса баҳорги тенг кунлик (кун билан туннинг тенг бўлиши) рўй бериб, Наврўзи олам — баҳор бошланади.

Март ойида кенг нишонланадиган яна бир айём Халқаро хотин-қизлар байрами 8 Мартдир. Назокати гўзал табиат билан баҳслашувга қодир аёллар астрономияда ҳам ўзига хос муносиб ўрин олишган.

Шоирлар аёл чеҳрасини — Ойга, кўзларини — юлдузга, қошу-зулфларини — тунга, меҳр-муҳаббатларини — Қуёшга қиёслаганлар. Само — маъбудалар номи билан аталган Зуҳра (муҳаббат маъбудаси) сайёраси, Андромеда, Кассиопея, Вероника сочлари, Ҳулкар юлдуз туркумлари, аёллар номларига қиёсланувчи афсонавий «Фаэтон» сайёрасининг бўлаклари деб гумон қилинган астероидлардан ҳақиқат маъбудаси — Астрея, ёшлик маъбудаси — Геба, хабарлар маъбудаси — Ирида кабилар билан доимо ўзлигини намойиш этади.

Кўплаб астроном аёллар ўз илмий ишлари ва ҳатто феъл-атворлари билан астрономияга ажойиб ҳиссаларини қўшганлар. Жумладан С. Ковалевская, Е. Н. Бугославская, Н. С. Самойлова-Яхонтова, А. Г. Масевич, Г. Мурсалимова. Биринчи ўзбек аёл астрономи Ҳафиза Шокирова. Фазога аёллардан биринчи бўлиб кўтарилган Валентина Терешкова, аёллардан биринчи бўлиб очиқ фазога чиққан С. Савицкая ва бошқалар.

Машҳур ёзувчи Свифт ўзининг «Гулливернинг саргузаштлари» асарида Марснинг хаёлий йўлдошлари ҳақида баён этиб, башорат қилган эди. Тарих давомида кўплаб астрономлар Марснинг йўлдошларини топиш иштиёқида ёнганлар. 1877 йилда Марснинг навбатдаги Ерга рўпара туриш пайтида собиқ дурадгор, кейинчалик таниқли астроном бўлган Асаф Холл ҳам ўз омадини синаб кўрмоқчи бўлди. Аммо кўплаб уйқусиз тунлар, об-ҳаво ноқулайликлари унинг мадорини қуритди. Ана шунда унинг умр дўсти (бир вақтлар иштиёқ билан астрономияни Асаф Холл раҳбарлигида ўрганган, кўплаб тунларни бедор ўтказган) кузатишни тўхтатмасликни, омадни яна бир синаб кўришни айтади. Яхши ниятни қарангки, интилганга толе ёр бўлиб Асаф Холл 1877 йил 16 августда Марснинг йўлдошини кашф этди ва астрономия тарихига кирди.

Дунёга таниқли рус математик аёли София Васильевна Ковалевская астрономия соҳасида ҳам ажойиб изланишлар қилди. Унинг 1885 йили Сатурн халқалари ҳаракатига оид ишида, материянинг кичик бўлакчаларидан иборат Сатурн халқалари Кеплер қонунларига бўйсунишини назарий ишлаб чиқди. Аёл заковатининг ўткирлиги шундаки, кейинчалик олиб борилган астрономик кузатишлар аёл астроном илмий назарияси тўғри эканини тасдиқлади.

Саидбаҳром АЗИЗОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институтининг илмий ходими.

Меҳр ҳадя қилинг

Публицистика

Аёл бор экан, аёл яхши ва бахтиёр экан — ҳаётимиз фаровон, оиламиз обод бўлади, фарзандлар камолга етади, гуллар очилади, қушлар сайрайди, эркакларнинг умри узун, соғлиғи аъло бўлади! Аёлнинг борлиги, аёлнинг бахтиёрлиги сизга боғлиқ, барно йигитлар, суянч тоғларимиз — оталар!

— Эҳ-ҳе, жуда ёш кўринасиз, — дейман синфдошим Афзалга, бир мажлисда уни учратиб, — бундан йигирма йил олдин қандай бўлсангиз, ҳамон шундайсиз-а!?

— Нафисахон яхши-да, — дейди у чинакам бахтиёр бир қиёфада рафиқасини мақтаб. — — Нафисахон ақлли, меҳрибон. У ҳам ёш кўринади!

— Қарс икки қўлдан чиқади, Афзал. Эсимда сиз... мактабда ўқиб юрганимизда ҳам қизларга меҳрибон эдингиз. Қизларни, аёл ўқитувчиларни алоҳида ҳурмат қилардингиз. Пахтага чиққанимизда пахтамизни тарозига олиб борган ҳам сиз эдингиз. Сиз бор жойда бизнинг оғир юк кўтаришимизга, оғир юмуш бажаришимизга, биров бизни хафа қилишига сира йўл қўймасдингиз. Ишонаман, ўзингиз билан баробар ана шу фазилатларингиз ҳам улғайиб, оилангизни яшнатган. Нафисахон сизнинг меҳрингиздан ёшариб юрипти. Сиз эса унинг.

— Тўғри, тўғри! — дейди Афзал хандон кулиб. Ён-веримиздан ўтиб бораётган аёлларга илтифот билан йўл беради. Залдан чиқиб бораётганимизда қадамини хиёл илдамлатиб бориб, эшикни очиб, қулайлик яратади. Шу кичкинагина эътибор ҳам аёлнинг кўнглини тоғдек кўтаради.

Аёлга меҳр керак, илтифот, ёрдам керак. Озгина эътибор керак. Байрам кунларидагина эмас, ҳар куни, ҳар соатда, йўлда, уйда, ишхонада, шифохонада! Шунинг учун ҳам биз ўғилларимизни ҳали бешикдалигидаёқ, боқчадалигидаёқ оналарига, қиз болаларга ҳурмат, эъзоз руҳида тарбия қилсак — гўзалликка ҳисса қўшган бўламиз. Нафақат ҳурмат, қиз болага, оналарга иззат, илтифот, ёрдам кўрсата билиш, уларни тушуниш, ҳис қилиш, эъзозлаш фазилатларини сингдиролсак — бурчимизни адо этган бўламиз.

Биз байрамларни йил бўйи ҳис этиб, йил бўйи замин яратиб, йил бўйи кўнглимизда гуллар ўстириб яшасак — ҳаётимиз йил бўйи мазмунли, йил бўйи фароғатли бўларди.

Кўнглимизда етилиб, кўнглимизда очилган гуллар магазиндан, бозордан сотиб олган гуллардан гўзалроқ, заруррроқ, азизроқ. Кўнглимизда гуллар бўлса — биз табиий гулларни ҳам, табиий меҳру эъзозни ҳам унутиб қўймасдик. Кўнгилда гуллар ўстириш ҳаммамизнинг ҳам қўлимиздан келармикан!

Мансабга эришганда ҳам, айрилиқда ҳам, бошга мусибат тушганда-ю шодон кунларда ҳам киши инсофини, меҳрни, меъёрни унутмаса — у яшаб кетади. Байрам кунларига етади.

Тошкент яқинидаги Қибрай қишлоғида Хайри момо деган аёл бўлгувчи эди. У ҳаммамиздек саводхон, ҳаммамиздек идораларда жавлон уриб ишлаган аёллардан бўлмаса-да, бор-йўғи уй бекалиги вазифасини ўтаган эсада қалби улуғ эди. Бардоши метин эди. Инсофи бор эди. Умрида ақалли кичкина болага овозини баландлатиб гапирмаган, озор бермаган, юмшоқ муомаласи, қарашлари ҳам юмшоқ бу аёл якка-ёлғиз ўғлини — кўзининг оқи-қораси Усмон Икромовни Улуғ Ватан урушига — Ватан ҳимоясига кузатиб, бир умр уни кутиб яшади.

Йигирма ёшида бева қолган келини Мавжуданинг, дадасини кўриб улгурмаган ёлғиз набираси Рихсининг бахтини, соғлиғини табиатнинг энг нозик, тоза жойларидан сўраб яшади.

У ўғлини қирқ беш кун эмас, қирқ беш йил кутди. Бировни қарғамади, дод-фарёд қилмади. Сабр-бардош билан кутди, интиқ бўлиб кутди. Уйда ҳеч ким йўқ пайтлар йиғлаб-йиғлаб кутди. Кўз ёшини бировга кўрсатмади.

Мавжуда Икромова бригадир, табелчи, кейин кутубхоначи бўлиб, бир умр меҳнат қилди. Хайри момо эса уйининг чироғини ёқиб, келини билан набирасининг оғзига ёқадиган таом ҳозирлаб, сигир соғиб, нон ёпиб, бир умр келинига бир оғиз, ҳа ақалли бир оғиз гап айтмай яшади. Ёлғизликдан, меҳнатдан эзилган Мавжуда гоҳ тўлиб кетган чоғларида шу Хайри момо ипакдек сўзи, ипакдек меҳри, ипакдек қарашлари, сабр-бардоши билан келинининг яраланган, лахча чўғ бўлган юрагига малҳам бўлди.

«Мавжуда, ёш умрингни хазон қилма, эрга тег» дегувчилар кўп эди. «Йўқ, Усмон тирик, Усмон келади. Қолаверса, қайнонамнинг юзидан ўтолмайман» деди у. «Қайнонанг рози!». «Йўқ, минг марта рози бўлсалар ҳам мен уларни ёлғиз қолдиролмайман. Ҳам ўғлиман, ҳам қизиман!» деб жавоб берди.

Хайри момо тўқсон йил яшади. Ўзидаги фазилатларни набираси Рихсига мерос қолдирди. Рихсининг бешта боласини катта қилди. Сўнгги дақиқаларгача умид билан ўғлини кутди. Сўнгги дақиқаларгача кўзидан, сўзидан меҳр томиб, нур томиб яшади.

Келин қайнонанинг маросимларини ўтказиб, қабрига гуллар экди, мармартош қўйди.

Мавжуда Икромова пенсияда, қизи Рихси Усмонова Оржоникидзе район поликлиникасида кўп йиллардан бери ҳамшира.

— Отам дом-дараксиз кетган, ақалли қабри қаердалигини билсам, излаб борардим, изларини кўзимга суртардим, — дейди Рихси.

Сен бувинг қолдирган одамийлик меросини эъзозласанг, шунинг ўзи унинг фарзандини — отангни тавоб қилганинг эмасми, Рихсихон!

Аёл бор бўлса — гуллар очилади. Қушлар сайрайди. Аёл бор хонадонга байрам кириб келади. Мавжуда опанинг қизи, набиралари, жиянлари табриклагани келишади.

Байрамингиз муборак бўлсин, бардошли аёллар, меҳнаткаш опа-сингиллар!

Аёлларга меҳр ҳадя қилинг! Меҳрнинг нархи баланд эмас-ку!

Санъат МАҲМУДОВА.

Қатралар

Онажоним

Инсон то ҳаётдан кўз юмгунча ақл ўрганаркан. Ўйлаб қарасам, жуда кўп одамлар билан учрашибман, суҳбатларини ёзиб олибман, ҳатто биографияларини битибман. Меҳнат қаҳрамонлари ҳақида лавҳалар, дабдабали очерклар яратибман.

Лекин онам ҳақида икки оғиз илиқ сўз ёзмабман!

Нега ёзмадим экан? Балки кўз олдимда нуроний чеҳраларидан нур сочиб, соғ-саломат юрганлари учунмикин? Балки онам ҳар қандай мадҳиядан, ҳар қандай лавҳадан юқори турадилар деб ўйлаганим учунмикин? Балки онам шаънига лойиқ сўз тополмаганимданмикан?

Ҳар қанча «балки»ларни қалаштириб, улар панасида ўзимни ҳимояламай онам Манзура Убайдулло қизи ҳақида арзигулик битик ёзмаганим рост.

Бугун байрам баҳонасида кўнглимга шу фикр ўрнашиб қолди. Бугун ёзганларим саксон бир баҳорни кўрган онажонимга байрам қутлови бўлсин.

Сўров

Автобус бекатида тургандим бир отахон келиб саволга тутди:

— Сен Йўлдошнинг ўғли эмасмисан?

— Ҳа, Йўлдош отанинг ўғлиман, — дедим.

— Ҳай, онанг омонми, онанг?

— Ҳа, соғ-саломатлар.

Ичимда чолнинг гапларидан ғашим келди: «Отамнинг аҳволини сўрайверинг-да, нима қиласиз онамни суҳбатга аралаштириб?».

Автобусга чиқиб ўриндиққа жойлашиб ўтириб олгач чол менга гап қотди:

— Сал ғашингга тегдим-а, болам. Ойингни қизғанар экансан-а?

«Бу чоллари тушмагур балода!».

— Онанг билан бир маҳаллада турардик, — давом этди отахон. — Отанг урушга кетганда бечора не-не азобларни кўрмаган! Хотин боши билан канал қазиган, ғўза чопган, юк орқалаган. Ўшанда икки аканг бор эди. Тўхтамиди каттасининг исми?

Ўша, кейин Жўра аканг. Нон деб йиғлаб ўтирарди иккови. Уларни шундай қилиб боққан. Буёқда қайнонаси, қайнотаси...

Чол жим қолди.

— Не-не аёллар бор эди, — хаёл ичида давом этди у. — Бир бурда нон деб, ёмон йўлларга кириб кетди. Оилалари бузилиб, болалари етим қолди. Энг оғир пайтларда ҳам онанг номусидан воз кечмади. Болаларини тишида тишлаб улғайтирди. Мана, ҳозир ўтиргандир егани олдида, емагани ортида.

— Ҳа, энди, бировдан кам, бировдан кўп, — дедим нима дейишимни билмай.

— Ана шунинг учун онангни сўрадим. Бор бўлсалар албатта зиёрат қилиб кетаман. Невaралари ҳам бордир?

— Ҳатто учта эварали ҳам! — дедим фахр билан.

— Ана! Ҳаётда унинг шунча ёруғ кунлари бор экан. Жўра амакинг салом айтдилар деб қўй.

Онамга айтувдим, жуда хурсанд бўлиб кетдилар.

— Бақувват эканми? Соғ эканми?

— Қайси Жўра амаки у?

— Мен колхозда ишлаганимда у бригадир эди. Икки акангга ҳар куни бир сиқим арпа унни кўпчилик ҳақидан олиб, беркитиб қўярди. «Нега ундай қиласиз?» десам, «Болаларга бир нима бўлиб қолса Йўлдошга нима дейман? У урушда, мен бу ердаман», дерди. Икки акангни ўша кишидан қарзи жуда кўп.

Мен нима дейишимни билмай қолдим.

Яримта нон

Қаричилик яхши нарса эмас экан. Чол-кампир, яъни ота-онамнинг оғзида тиши йўқ. Ясама тиш милкларига оғир ботиб, ишлатмай қўйишди. Фақат онамнинг бир дона тиши қолган. Отам нуқул:

— Мендан ўн ёш кичиксан-да, тишинг бор, — деб кулиб юрадилар.

Уларга юмшоқроқ оқ буханка ёки бир нечта булочка олиб бораман. Отам унча сир бермаса ҳам, онам жуда хурсанд бўладилар.

— Шунақа юмшоқ нон ер эканман, ер юткур ҳисобчи ўша туянинг кўзидек яримта нонни қизғанганди мендан. Ўзиям нон авлиё пайтлармиди-а, чол?

Воқеа бундай бўлган экан.

Ўша йиллари биз ҳозир яшаб турган Охунбобоев колхози (илгариги номини билмайман) ерларига ҳам пахта экилар экан. Эркаклар йўқ. Хотин-халаж далада. Бутун иш кетмонда бажарилади. Қип-қизил машаққат.

Ҳаммага ягона қатъий норма белгиланган: кечгача ҳар бир одам тўрт ариқ ғўзани чопиқдан чиқариши керак. Шунда яримта нон олади. Бунинг устига эгатлар ҳам калта бўлса экан: онамларнинг айтишича бир боши Мағрибда бўлса, бир боши Машриқда.

Бир куни онам тўртинчи ариқни чопиб тугатишига беш-олти метр қолганда ўзини ёмон сезибди. Бехосдан ерга ўтириб қолибди. Қайтиб ўрнидан туролмабди. Икки ўғил унинг этагига ёпишган. Айтадиган гапи битта:

— Нон ейман. Нон беринг.

Аммо нонга беш-олти метр бор. Онам ўрнидан турмоқчи бўлиб интилибди, лекин туролмабди. Аёллар унинг атрофини ўрашибди:

— Ҳой, нима бўлди сенга!

— Нима бўларди, очлик-да!

— Ҳар куни нон ейдику!

— Ўзи емай икки боласига бўлиб беради. Ўзи қуруқ сув ичади.

— Вой бечора!

Хуллас, шу куни беш метр ер чопилмай қолибди. Ҳисобчи норма бажарилмаганини кўриб, нонни бермабди.

— Эртага бажарсанг, қўшиб бераман, — дебди у...

Шу воқеани онам жуда кўп эслайдилар.

— Дориломон замонлар бўлар экан. Ўша ололмаган яримта ноним ҳеч эсимдан чиқмайди. Бўлмаса урушнинг барча қийинчиликлари эсимдан чиқиб кетган...

Дастурхонда эса оппоқ нонлар турар, онам уларни сийпалар, лаблари бир нималарни пичирларди. Ким билсин, шукрона айтаётгандирлар балки.

Ёрдам

Кекса одамга овқат қилиш жуда қийин. Шунинг учун эр-хотин ишдан вақтли қайтишга уринамиз. Эрталаб ишга кетаётганда, «Овқат қилманглар, уринманглар», — деб тайинлаймиз. Лекин...

Кечқурун қизим овқат олиб келди. Устига қип-қизил қовурилган помидорлар солинган хоним. Иштаҳа билан ея бошладим.

— Жуда ширин бўлибди. Онанг ишдан шунақа вақтли қайтдими?

Қизим кулди.

— Ҳозир келдилар.

Бир лаган хоним кўтариб аёлим, унинг кетидан икки ўғлим кириб келди.

— Ким пиширди бу ширин таомни?

— Бувимлар.

— Ҳа, энди, — ўзини оқлади онам, — сен, келиним ишда. Чарчаб келасизлар. Шу сизларга ёрдам бўлсин деб қилақолувдим.

Болалар иштаҳа билан хоним туширишарди. Улар бу таомга она меҳри қўшилганини, шунинг учун у ширинлигини қачон англаб етишаркин?!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Уйини, элини ўйлаб

Яна ҳуснкор, тароватли баҳор келди!..

Сезаяпсизми, теварак-атроф жонланмоқда, узоқ-узоқлардан ялпиз ҳиди келади, нуроний отахон ва бувижонлар чеҳрасида шукроналик туйғуси... Баҳор ана шундай сеҳрли, келинчакдек гўзал фасл. Шу билан бирга бу дамда оналар, опа-сингилларимизнинг байрами нишонланиши билан қадрли, қутлуғдир.

«Она алласини эшитсам болалигим, осуда ўтган дамлар ёдимга тушади, — деб ёзади Киров районидаги 239-мактаб ўқувчиси Гулнора Мирсоипова. — Балоғат ёшидаман, ҳадемай мактабни битираман. Бирор кун, соат, дақиқалар йўқки, онам ғамхўрлигини ҳис қилмаган бўлсам. Унинг меҳри мўъжизага ўхшайди».

— Менинг онам 25 йилдан бери Тошкент ёғ-мой ишлаб чиқариш комбинатида тахловчи бўлиб ишлайди,— деди Ҳамза районидаги Хислат кўчасида яшовчи Раъно Узоқова.—Уч фарзандни не-не қийинчиликлар билан вояга етказди. Кечагина яна бир укам армия сафидан келганда бағрига босиб, ўша дамларни эсладилар. Бу йил 45-баҳорни қаршилаётган меҳрибонимдан умрбод қарздорман...».

Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида кимдир почта орқали, яна бошқа биров редакцияга келиб мунис оналар, турли соҳаларда баракали меҳнат қилаётган опа-сингилларимиз шаънига миннатдорчилик билдиришмоқда.

С. Раҳимов районидаги «Янги турмуш» маҳалласидан Абдулла Толипов ўз қудаси ҳақида ёзиб юборибди. Сағбонлик Сабоҳат опа Соҳибова ишчан, ширинсўз аёл экан. Келини Дилнавозни худди ўз фарзандидек кўриб, маслаҳати, зарур пайтда ёрдамини аямайди.

«Бир ойлик қизчамиз шамоллаб қолиб Ўрта Осиё медицина педиатрия институти болалар поликлиникасига ётқизишга мажбур бўлдик,— дейилади Ризаевлар оиласидан келган мактубда. — Тўғриси, клиниканинг ремонт бўлаётгани, ночор хоналарни кўриб аввалига таъбимиз хира тортган эди. Лекин шифокорларнинг жонкуярлиги, малакали муолажасидан кейин кўнглимиз кўтарилди. Даволовчи врач Н. Казанхонова, қабулхона врачи Г. Муҳиддинова, функционал диагностика бўлими врачи Д. Рўзиевалар ўз касбини севган, жафокаш аёллар экан».

Бундай илиқ сатрларни ўқиганда фахрланиб қўйишингиз табиий... Чунки ойла юмушларини дўндириб, бирор соҳада баракали ишлаётган аёллар озмунча дейсизми. Уларни ҳар қанча олқишлаб, эъзозласак арзийди.

Тошкент Давлат университетининг журналистика факультети студенти Мухтор Сулаймонов бизга йўллаган корреспонденциясини «Фаррош» деб номлабди. Унда В. И. Ленин номли майдондаги махсус коммунал хизмати бошқармасида 15 йилдан бери фаррошлик қилаётган И. Муҳамаджонова ҳақида ҳикоя қилинади.

— Коллективдаги Э. Дадамуҳамедова, З. Аҳмедова, Ш. Собирова, Д. Дадажоновалар доимо бу камтарин, меҳнатсевар аёлдан ўрнак олишаяпти,— деб ёзади автор.

Бундай мазмундаги хатлар талайгина. Масалан, газетхон М. Холмуҳамедова 91-болалар боғчасининг тарбиячиси Дилбар Раҳимовна кичкинтойларга қандай мураббийлик қилаётгани, Ш. Даминова эса Студентлар шаҳарчасидаги 15-ателье чевари Ш. Тошхўжаеванинг маҳорати ҳақида тўлқинланиб ёзишади. Ветеран-педагог Х. Мавлонов, Олмалиқ шаҳридан З. Салохов, ТошДУ студентлари С. Ёқубова, Г. Худойқуловалардан ҳам ишлаб чиқаришнинг турли жабҳаларида фидокорлик кўрсатаётганлар тўғрисида хат-хабарлар олдик.

Мактубларни ўқиб кўнглимиздан бир гап ўтди. Шундай аёллар доимо бор бўлишсин! Ҳаётда ҳамдам, заҳматкаш, лобар опа-сингилларимизни 8 Март куни билан табриклаб, уларга куч-ғайрат, оилавий бахт-саодат тилаймиз.

Саъдулла ШОДИЕВ.

Меҳнаткаш, оқила, лобар

Ҳорманг, Динара Зокировна

Мамлакатимизда халқ хўжалигининг бирор тармоғи йўқки, у ерда аёлларимиз меҳнат қилмасин. Шаҳримиздаги саноат корхоналарида ҳам ўн минглаб хотин-қизлар эркаклар билан бир қаторда туриб ишлашяпти. Мухбиримиз фидойи аёллардан бири — «Ташсельмаш» бирлашмасининг йўнувчиси Д. З. Имаева билан суҳбатлашди.

— Мамлакатимизда ягона бўлган пахта териш машиналари ишлаб чиқариладиган бирлашмада меҳнат қилаётганимга 15 йил бўлди. Цехимизда пахта териш машиналарининг ички механизмлари учун деталлар тайёрланади. Пахтачиликда машина терими салмоғининг ошиб бориши билан бизнинг ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизга бўлган талаб кўпайяпти. Пахтакор дугоналаримнинг машаққатли меҳнатлари ҳақида матбуот орқали танишиб бораман, йиғим-теримда ҳашарга чиққанимизда кузатиб чин дилдан ҳис қиламан. Уларнинг оғирини енгиллаштираётган пахта териш машиналари учун мурватлар тайёрлаб бераётганлигимдан қувонаман.

Коллективимизда аёллар саноқли. Тажрибали ишчи В. Вергизова қарийб 40 йилдан бери меҳнат қилади. Цехимиз ишчилари орасида яна бир обрўли ҳамкасбим М. Бегишева кунлик, ойлик топшириқларини ортиғи билан уддалаб келади. Биз аёлларга кўрсатилаётган ғамхўрликдан миннатдормиз.

Турмуш ўртоғим шу заводда кўп йил ишлаб, пенсияга чиқди. Яқинда Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ўғлимдан хат олдик. Мактубида ишчилар сулоласида тарбия топганидан мамнун эканлигини ёзибди. Фарзандларим жамиятнинг илғор кишилари бўлиб етишишларини истайман. Цехимиздаги Н. Абдуллаев, Н. Мургунов, В. Чернишев каби ишчиларга ҳавас қиламан. Улар сидқидилдан қилаётган меҳнатлари эвазига обрў-эътиборга сазовор бўлмоқда.

Эркаклар билан бир қаторда оғир саноат соҳасида ишлаш аёллар учун енгил эмас. Станоклар олдида мойли ишчи қўллари билан халқ хўжалиги учун зарур бўлган деталлар яратаётган ҳамкасб дугоналаримнинг сони мамлакатимиз миқёсида юз минглаб саналади. Умумманфаат йўлида меҳнат қилаётганимдан, ишчи касбимдан фахрланаман!

Суҳбатни Садриддин ШАМСИДДИНОВ ёзиб олди.

Орзу

Ҳар бир кишини ҳаётда юрагига тугиб қўйган орзуси бўлади.

Менинг ҳам орзуим бор. Лекин бу қандайдир айтиб бўлмайдиган, ҳар доим юрагим тўрида сақлайдиган эзгу ниятим.

Кўп кишилар орзуни мақсад билан адаштиришади. Мақсад — рўёбга чиқадиган нарсадир. Менинг ҳозирча битта мақсадим бор: мактабни битириб, институтга кириш. Мен, албатта, ТошДУнинг журналистика факультетига кирмоқчиман.

Журналистика — машаққатли касб. Чунки журналист ҳаёт муаммоларини тўла ва рўй-рост очиб кўрсата олиши, қаерда қийин бўлса, ўша ерда бўлиши керак. Журналистлар қанча-қанча қизиқ воқеаларнинг гувоҳи бўладилар! Улар одамларнинг мушкулини осон қиладилар, қанча-қанча муаммоларни ечадилар.

Кейинги пайтларда, демократия ва ошкоралик кенг тараққиёт этаётгани муносабати билан, аҳоли ўртасида газета ва журналларга бўлган қизиқиш ниҳоятда ўсиб кетди.

Менинг ҳам орзуим журналист сифатида келажакда ана шундай долзарб масалаларни қаламга олиш.

Гулмира МУСАЖОНОВА,
Тошкентдаги 115-мактабнинг 10-синф ўқувчиси.

Аёллар бор, бахтли даврон...

Инсон

Уруш — юракларда занглаб қолган ўқ,
Ёки совуқ уриб кулмаган ғунча.
...Отамнинг дардини англаганим йўқ.
Ҳаёт қозонида қайнамагунча.
Қардош мамлакатлар бахтга ёр экан,
Бошимни силаркан забардаст қўллар.
Пойтахт Москвага олиб бораркан,
Шу кичик кўчамга туташган йўллар.
Пухта ўрганяпмиз биз ҳаёт дарсин,
Партия ва Ленин доим бизга бош.
...Тинчлик бўлсин дея нур сочар ҳар кун,
Кўкда юраклардек порлаган қуёш.
Ҳеч вақт ўқ ва қора ерга суянмайди,
Ўғил-қизларига суянган халқим.
...Бари қолиб кетар ташвишлар майда,
Ёритар ер шарин Инқилоб —ёлқин.
Қирғин қурол билан қилмаймиз пойга,
Ўтар кунларимиз шон-шараф билан
...Ёзяпмиз дилларга,
чўлларга,
ойга,
«Инсон» деган номни Бош ҳарф билан.

•

Бермас бунда ҳеч ким ҳеч кимга озор,
Эрта бу кунингдан порлоқ туюлса.
...Лек баъзи одамлар феъли жуда тор,
Бемалол ҳазм қилар бировдан «юлса».
Бировлар бор—қалби бир умр қашшоқ,
Оёқ босган ери ва кийгани зар.
Овози ва юзи бахмалдек юмшоқ,
Ҳақиқат олдида кўзи «кўр» ва «кар».
Майиб виждон қотил бўлар улғайиб,
Шум ният ичингда оқ палак ёйса!!
...Буюк орзуларинг четда мунғайиб,
Юрак қон йиғласа, кўз йўлдан тойса!!
Бахт бошга кўтарар ўздан бошқани,
Еган ошинг ҳалол, умринг бол бўлса!
...Ўзингни бир умр кечиргин қани,
Сен учун онангнинг қадди дол бўлса!!
Босган қадамингни билиб ташлайсанми,
Сенга тинч дунёнинг умри зор бўлса!!
...Айт, қани юракни юлиб ташлайсанми,
Шундайлар олдида тилинг лол бўлса!!

Гулчеҳра РАҲИМОВА,
Қорақалпоғистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

Қарашинг

Маъюс қарашингиз юракни ёқди,
Кўзим дарёсини тоширди селлар
Намли хазонларга жимгина боқиб,
Кимгадир мен узоқ ёлворгим келар
Мен сизни шунчалар армонли суйдим,
Ёнган юрагимда эриди тошлар.
Хотира йўлларин минг бор айланиб,
Сизга келолмадим ўтмишни бошлаб.
Қуёшга айланган ёдингиз билан.
Яшадим жимгина беруҳ, беимкон
Ногоҳ англадимки дунёлар ёнди,
Сиздан айрилганда йўлда ногаҳон.
Сўлғин қарашларингиз юпата олмай,
Қаро тупроқни қолганда чизиб.
Қанча ўкинмайин, қанчалик тонмай,
Сизни севолмабман сиздан ўтказиб.

Адолат ШАРИПОВА.

Мадҳия

Сўз маржони камлик қилар таърифига,
Ҳар оила муштоқ унинг ташрифига.
Қалам ожиз гўзаллиги, тавсифига,
Шоир айтар киприги ўқ, қоши камон,
Аёллар бор, биз бахтиёр, бахтли даврон.
Ишончимиз оқлай олган вафоли ёр,
Рўзғоримиз сариштаси, маъноли ёр.
Нозу фироқ қилганда-чи жафоли ёр,
Шоир айтар, киприги ўқ, қоши камон.
Аёллар бор, биз бахтиёр бахтли даврон.
Аёл борки фарзандимиз топар камол,
Кундан кунга уй-жойимиз очар камол.
Латофатда ягонадир гўё хаёл,
Шоир айтар киприги ўқ, қоши камон,
Аёллар бор биз бахтиёр, бахтли даврон.
Чеҳрамизга кулгу қўнса аёл сабаб,
Кулгу ўрнин андуҳ кўмса аёл сабаб,
Дилга яна оташ тушса аёл сабаб,
Шоир айтар киприги ўқ, қоши камон,
Аёллар бор, биз бахтиёр, бахтли даврон.

Муҳайё МИРСАИДОВА.

Сулув

Мен хонага кирдим-у, ҳайрон бўлиб туриб қолдим. Ичкарида жимлик ҳукм сурарди.

— Бирон кимса борми?

Пештахта ортида бир қиз пайдо бўлди Унинг тимқора, узун сочлари елка узра ортига ташланган. Кўзлари худди чаросдек кишини дарров мафтун этади Мен озгина одимлаб тўхтадим. Яқиндан у янада ҳуснкор кўринарди. Табассум ҳадя қилиб турган сулувга боқиб беихтиёр «Уйқудаги гўзал» эртагини эсладим. Қирол Маликани биргина бўса билан мангу уйқудан уйғотмоқчи бўлади. Ўзимни Қирол тасаввурида сезган эдим журъат ҳамда чексиз жасурлик пайдо бўлди. Титроқ лабларим билан бўса олмоқчи бўлиб, гўзал томонга энгашдим...

Кутилмаганда қизнинг узун киприклари қимирлаб, кўзлари катта-катта очилди. Менга ҳайратомуз қараб туриб сўради.

— Сизга нима берай?..

Шундагина ўзимни «Совғалар» магазинида эканлигимни пайқадим.

— Кечирасиз... Байрамда аёлларга қандай совға тақдим этиш маъқуллигини маслаҳат беролмайсизми?..

Суҳбатилла НОРХУЖАЕВ.

Ифтихорим

ОНА!.. Бу зот қанчалар меҳрга бой инсон!

ОНА! У ҳар қандай синовларга бардошли, бутун борлиғини ўз фарзиндига ато этишга ҳозиру нозир турадиган зот.

Оналаримизнинг қалблари нафис гулга бурканган, булбулларнинг майин навосига тўлган. Шунинг учун ҳам биз оналаримизнинг қалбини баҳорга, чаманзорга қиёс этамиз. Қани энди шу чаманзору эрамга ҳеч хазон келмасаю, дунёдаги барча оналар узоқ умр кўрсалар!..

ОНА! Бу сўзнинг таъбирида олам-олам маъно ётади. Оддий қилиб айтсак, халқимиз «ОНА» сўзини «ГУЛ» сўзига қиёслайди. Сабаби, гул ўзининг беғуборлиги билан булбулни ошиқ қилганидек, она фарзанд учун фидойилиги билан мангу шон қозонган!

Фарзанднинг қилт этишини сезадиган онанинг орзу-умидлари беқиёс. У келажакда фарзандининг чинакам инсон бўлишини истайди, ширин орзулар қанотида парвоз қилади.

Оламда, курраи-заминда тинчлик муқаррар экан, менинг бирдан-бир тилагим гўдакларнинг қиқир-қиқири янграса, ер юзидаги барча тирик жон узоқ умр кўрса...

Акрам ОДИЛОВ.

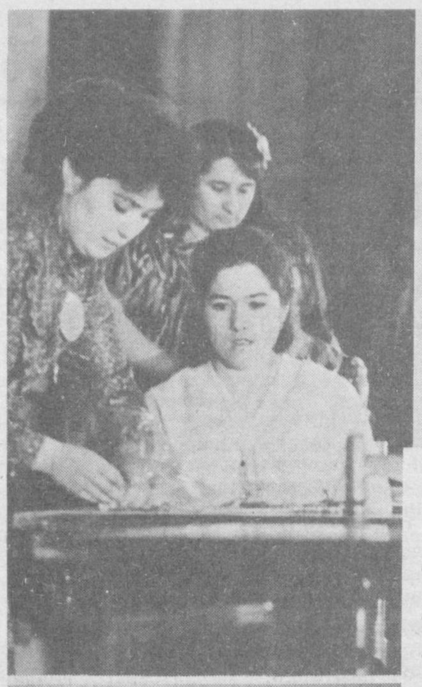

Гўзаллик ва нафосат

Улкамизда яна баҳор. Борлиқ яна кўм-кўк либосга буркана бошлади. Бу фасл — яратиш, яшариш фасли.

Бу фасл, айниқса, қиз-жувонларимизнинг ҳуснига-ҳусн, латофатига латофат қўшади. Дунё улар билан гўзал. Улар борки, қалбимиз дарё, хонадонимиз орасста, рўзғоримиз бут. Халқимизда яхши бир удум бор. Бувижонларимиз, онажонларимиз оилада қиз туғилса гўдаклигиданоқ уни саранжом-саришталикка, озодаликка ўргатишади. Тоқи бўй етиб бир хонадонга келин бўлиб тушганида қийналмасин.

Шу ўринда «Иқбол» телевизион кўрсатуви ҳам қизларимизнинг маънавий оламини бойитишда ўз ҳиссасини қўшяпти. Кўрсатувлар қизиқарли, ранг-баранглиги билан томошабинлар қалбидан жой оляпти.

Навбатдаги эфирга тайёрланганни эса баҳор байрамига бағишланди.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг Маданият саройи одамлар билан тўлган. Улар шунчалик кўпки, ҳатто залга киришнинг иложи йўқ. Ҳамма «Иқбол» конкурсининг бошланишини сабрсизлик билан кутади. Телевизион камералар эса ёзиб олишга шайлаб қўйилган.

Ниҳоят, орзиқиб кутилган дамлар бошланди. Программани олиб борувчи бешта қизни саҳнага таклиф этди. Улар ҚҚАССРнинг Беруний шаҳридан Муқаддас Сотимова, Қирғизистоннинг Уш областидан Маҳфуза Мирзахалилова, Тожикистоннинг Ленинобод областидан Муҳайё Отаева, Бухоро областидан Дилбар Ҳамдамова ҳамда сурхондарёлик Дилобар Саодатова эди. Дилларга завқ бағишловчи шартларни бажара бошлашди. XXI асрда мода қандай бўларкин? Автоном республикада яшовчи ўзбекларнинг тўйи қандай ўтади? Улкамизда Наврўз байрами... Бири-биридан яхши, ранг-баранг...

Шартлар ниҳоясига етди. Барчасини яхши бажаришга ҳаракат қилган бухоролик Дилбар Ҳамдамова ғолиб чиқди. «Иқбол» яна бир ғолибини кашф этди: гўзаллик ва нафосатни!

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

✦ СУРАТЛАРДА: конкурсдан лавҳалар.

Р. Шарипов фотолари.

«Ёр-ёр десам ул ёрим»

Ҳар бир миллатда бўлгани каби, ўзбек халқ оғзаки ижодини маросимий қўшиқларсиз тасаввур этиш мумкин эмас.

Шулардан бири — «Ёр-ёр»лардир.

«...Атрок (турклар — Д. С.) аросида бир суруд (қўшиқ — Д. С.) борким, «Ўланак» дерлар. Аксар тўйларда айтурлар. Бу вазн (мўфтаўлин, фоилот, мўфтаўлин, фоилот) ангомхўсусдир.

Аввал сурудға тақсим қилурда, ҳар мисраъдин сўнг «Ёр-ёр» лафзин келтурурлар...

Мунча жафо жонима
чоғламодим ёр-ёр,
Душман эмиш дўстлар
онгламодим ёр-ёр
мўфтаўлин фоилот, мўфтаўлин фоилот»

деб ёзган эди Заҳириддин Муҳаммад Бобур ўзбек «Ёр-ёр»ларини таърифлаб, ўзининг «Аруз рисоласи»да. Унда кўплаб тизмаларни мисол келтиради.

Мир Алишер Навоий ҳам «Мезон-ул-авзон» («Вазнлар ўлчови») рисоласида халқнинг бу қўшиқлари қиз узатиш тўйларида айтилишини таъкидлайди ва вазн жиҳатидан иккига бўлади: «...Бир навъи ҳиж вазни била рост аймос (яъни ҳижоий вазндадур) ва бир наъви байт айтилур ким, мўнассархи мўтаввийи мавқуф баҳри андоқким:

Қайси чамандин эсиб, келди
сабо ёр-ёр,
Ким дилидин тушди ўт
жоним аро ёр-ёр...

Ўзбек «Ёр-ёр»лари вазн жиҳатидангина эмас, руҳий ҳолатидан ҳаам икки хилдир:

1. Оддий, халқона, 2. Феодал руҳдаги.

Фикримизнинг далили учун Ўзбекистон территориясидан ташқарида яшовчи ўзбекларнинг тўйларида айтиладиган «Ёр-ёр»ларни ҳам келтириш мумкин.

Бу тизмалар қачонлардир ўзбек тупроғида куйланган, аксари ҳали ҳам айтиб келинади. «Ўланак» («Ёр-ёр») — Афғонистон ўзбекларининг маросимий қўшиғи ҳисобланади. Бу суруд ҳозир ҳам қиз тўйларида, хотин-қизлар даврасида доира билан айтилади:

Ёр-ёр десам ул ёрим
келарминан ёр-ёр,
Юракдаги зангларим
кетарминан ёр-ёр.

* * *

Чимилдиғинг чип-чинор,
бўйинг чинор ёр-ёр,
Бўйингга кўз тегмосин осай
тумор ёр-ёр.

* * *

Онагинам ҳовлиси
дарвозалик ёр-ёр,
Ўғлига тўй жўнатди
овозалик ёр-ёр.

* * *

Тўйхонанинг ўтини арчамиди
ёр-ёр,
Келинжонди кўйлаги
парчамиди ёр-ёр.

* * *

Офтобага сув қуйдим,
тўлди-тошди ёр-ёр,
Бегонага қиз бердим,
олди-қочди ёр-ёр.

* * *

Тоқчадаги тутани ипи қани
ёр-ёр,
Янги келган келинди сепи
қани ёр-ёр.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, «Ёр-ёр»нинг иккинчи — феодал руҳдаги ҳолатига қуйидагиларни киритиш мумкин:

«Ёр-ёр» ойтсанг бери кел
ойтишойлик ёр-ёр,
Оқ милтиқ, қора милтиқ
отишойлик ёр-ёр.

* * *

Оқ милтиқ, қора милтиқ
отган отам ёр-ёр,
Уз қизини ёт қилиб сотган
отам ёр-ёр.

* * *

Қат-қатгина қатлама
қатланибди ёр-ёр,
Қизни олиб янгаси
отланибди ёр-ёр.

* * *

Қизни олиб янгаси тура
турсин ёр-ёр,
Оқ сут берган онаси рози
бўлсин ёр-ёр.

* * *

Узоқ тушган синглимнинг
ранги сариқ ёр-ёр,
Кўзларидан ёш оқар мисли
ариқ ёр-ёр.

Юқоридаги «Ёр-ёр»лар кўринишдан шунчаки тизмадек, аниқ йўналиш — маънога эга эмасдек кўринади.

Лекин чуқурроқ таҳлил қилинса, феодал муҳит, диннинг тазйиқи кучли бўлган даврда аёллар — оқ сут берган оналар розилиги аҳамиятсиз бўлганини, бойлик учун ўз қизини «ёт қилиб сотиш» ҳеч гап эмаслигини англаш мумкин.

Маълумки, Ватанимизда Улуғ Октябрь Социалистик революцияси туфайли ўтмишда заифа деб камситилган хотин-қизларимиз ўз ҳақ-ҳуқуқларига эга бўлдилар. Ўша кунларнинг меваси деб, ажиб бир кўтаринки кайфият билан, юракдан чиқариб айтилган «Ёр-ёр»ларни мароқ билан ўқийди киши:

Ерга кўмиб чимматини
чиритган қиз ёр-ёр,
Манглайининг гардини
аритган қиз ёр-ёр.

Дилмурод САИДОВ.

⊙ Афғонистонда ўзбек тилида чоп этиладиган «Юлдуз»

Жондан азиз, сўзи лазиз...

Келди хуш айёмингиз, жондан азиз аёллар,
Уйлар обод сиз билан сўзи лазиз аёллар.
Оилалар фаровон меҳнату меҳрингиздан
Яхшилик соҳибаси, узукка кўз аёллар.
Хитобингизни гўё олам тинглаб эгилгай,
Ёвларни ҳам аллангиз чўктирган тиз аёллар.
Опа-сингил жигарбанд, онаизор бирингиз,
Дардкашу дилдор ёр ҳамхонасиз аёллар.
Одоб ила кўрганда айлаб таъзим тавозе,
Ҳаргиз ёмон хулқлардан бегонасиз аёллар.
Баҳор тонги чароғон ҳусну чиройингиздек
Кўнгилларни яшнатган жононасиз аёллар.
Шарму ҳаё, номусни сақлаш инсонийликдур,
Шул сабаб қуёш янглиғ нур — ёнасиз аёллар.
Садоқатингизга ёзди қасидасин Деҳқоний,
Доим ёру диёрга парвонасиз аёллар.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНИЙ.

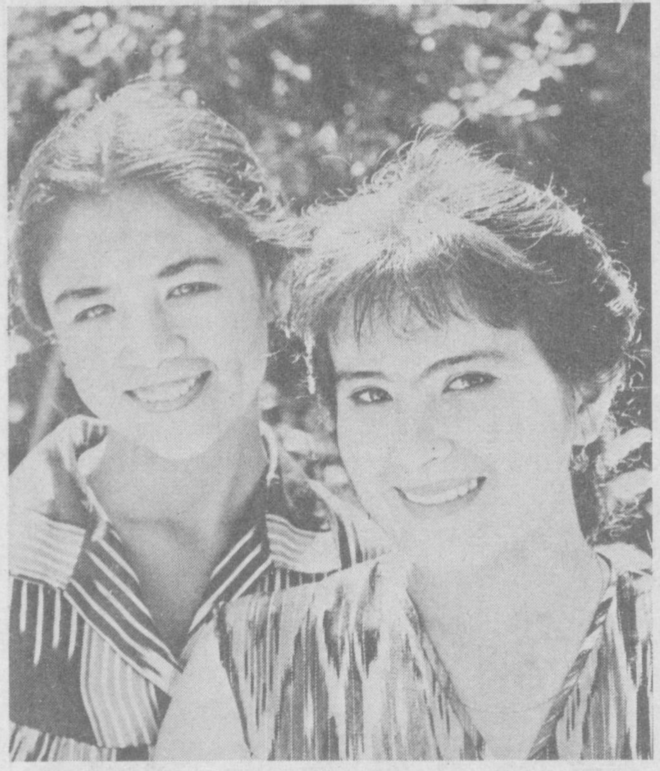

Бурчимиз

Оналар меҳридан уйғонар баҳор,
Борлиқни яшнатиб, чўғ гуллар.
Фарзандлар қалбида буюк ифтихор,
Завқидан ғазалхон булбуллар.
Саодат гулшанин айлагай обод,
Тебратиб фарзандин бешигин.
Оналар бахтидан дилларимиз шод,
Кекса-ёш куйлашар, қўшиғин.
Онадек, бормикан заҳматкаш, доно,
Авлодлар қалбида нур, чироқ.
Фидоий, камтарин, сўзлари маъно,
Мусаффо меҳрида пок булоқ.
Оналар ҳурматин этайлик бажо,
Оқ сутин оқлайлик — тирикмиз.
Қарғиши, ғазаби айлагай гадо,
Гар ранжитсак, тирик ўликмиз!

Рўзимат ДАМИНОВ.

Орасталик ҳақида

Ойдек чеҳрангиз ойдек бўлсин

Бир чой қошиқ миқдорида сузма, ярим чой қошиқ асал ва бир чой қошиқ сут ёки кефир биргаликда яхшилаб аралаштирилади. тайёрланган масса юзга суртилиб 30—60 минут мобайнида сақлаб турилади, сўнг илиқ сув билан ювиб ташланади. Агар лимон парраги билан тери артиладиган бўлса, янада ижобий натижа беради.

* * *

Битта тухумнинг сархил сариғи, бир ош қошиғида ўсимлик мойи (маккажўхори ёки зайтун мойи) бир ош қошиқ миқдоридаги табиий асал билан яхшилаб аралаштирилади. Ҳосил қилинган мураккаб аралашма билан пахта пилиги (тутами) шимдирилиб юз терисига, шунингдек бўйиннинг олд қисмига суртилади. Шарбат қуригач, унинг усти яна қайта аралашма билан ниқобланади. Бундай тадбир кўрилаётганида чалқанча (ёстиқсиз) ётиш маъқул кўрилади. Ниқоб 20 минут сақланганидан сўнг, илиқ сув билан намланган пилик воситасида артиб ташланади. Мазкур ниқобдан фойдаланиш амали нормал, қуруқ ҳамда сўлғин терилар учун жуда фойдали. Шундай тадбир ҳафтасига 1—2 марта қилиниб, 1—1,5 ой давом эттирилади. Орадан 2—3 ой ўтганидан сўнг амал қайтарилиши яхши натижа беради.

* * *

Қўрда (оташхона—духовкада) пиширилган 2 пиёз бошиси икки ош қошиқ миқдоридаги асал билан яхшилаб эзиб аралаштирилади. Ҳосил бўлган масса тозаланган юз терисига суртилади-да, 15—20 минутдан кейин намланган салфетка билан артилади. Бундай тадбир қуруқ терили юзга ҳаётбахш озиқа беради, терини майинлаштириб, фариштали қилади.

* * *

Ҳали қумоқ-қумоқлашмаган табиий асалдан 100 грамм олиб битта лимон (сузилган) шарбати билан яхшилаб аралаштирилади. Тайёрланган аралашма докали салфеткага шимдирилиб юз терисига жипслаштирилиб ёпилади. Орадан 5—10 минут ўтгач, салфеткани янгиси билан алмаштирилади. Яна ўша муддатдан кейин илиқ сув билан ювилади. Бундай амал одамнинг териси доғланиш ҳамда сепкилланишга мойиллиги бўлганида, доғлардан ҳоли қилувчи ҳамда оқартирувчи омил бўлиб хизмат қилади. Ниқобдан фойдаланиш жараёни 15—20 марта бўлиши лозим кўрилади. Асал-лимонли аралашма холодильникда 7—8 кун мобайнида сақланиши мумкин.

* * *

Ишдан чарчаш ҳоллари бўлганда қуйидаги асалли амалдан фойдаланиш яхши натижа беради... Бунинг учун душ қабул қилингач, янги дамланган қора чойнинг бир стаканига бир чой қошиқ асал солиб 2 стакан илиқ сувда эритилади-да, 5—7 минут давомида мазкур «асалли сув» билан юз ювилиб турилади. Кейин эса одатдаги илиқ сув билан яхшилаб ювилади Бундай тадбир кайфиятни зиёда қилиш билан бирга, чарчоқдан фориғ этади, юз териси эса тиниқлашади, сўлим тусга кириб, чеҳра балқийди. (Бу К. Кузмина маслаҳати).

* * *

Эрталаб ювинишдан олдин қуйидагича оддий ниқобдан фойдаланиш ижобий натижасини кўрсатмай қўймайди. Бунинг учун юз териси бирорта ўсимлик мойи пахта пилиги воситасида суртилади. Қатиқ ёки сметанадан бир ош қошиқ миқдорида олиб икки ош қошиқ қайин шарбатига қўшилади ва унга бир чой қошиқ асал солиб обдон аралаштирилгач, мазкур аралашма юз териси ҳамда бўйин олдига суртилади. Тахминан 10—15 минут ўтгач, совуқ сув билан ювилади. Мабодо қайин шарбати бўлмаса, ўрнига ялпиз ўтидан тайёрланган қайнатма шарбатини ишлатиш ҳам мумкин.

* * *

Қўл терисининг қуришиб қолиши қазғоқланиб, дағаллашишида қуйидагича асалли амалдан фойдаланилса қўл терисини майин ва хуштабиатли қилади. Бунинг учун бир чой қошиқ новшадил спирти, уч ош қошиқ глицерин, пичоқ учида танокор ҳамда бир чой қошиқ асал қўшилиб яхшилаб аралаштирилади (ярим стакан сув муҳитида) ва ишлатишдан олдин чайқатилади.

Доно ХУЖАЕВА,
доришунос.

Уй бекаларига маслаҳатлар

⊙ Янги соғилган сутни қоронғи жойда сақлаш керак, чунки сут ёруғликда А ва С витаминларни йўқотиб, тез ачийди.

⊙ Сутга шакар (1 литр сутга 1 чой қошиқ) ёки сода (1 литр сутга бир чимдим) қўшиб қайнатилса, сут ўз витаминларини яхши сақлайди ва узоқ муддат ачимай туради.

⊙ Қайнаган сутни оловда узоқ ушлаб туриш мумкин эмас, озиқли сифатини йўқотади.

⊙ Агар қайнаган сутда кўпик пайдо бўлмасин десангиз, уни қайнатиш жараёнида аралаштириб туриш керак, сўнг тезда совутиш лозим.

⊙ Қайнаётган сут куймасин десангиз, унга бир чақмоқ қанд ташлаш кифоя.

⊙ Идишни ишлатишдан олдин сувда чайиб юборинг, сут тагига олмайди.

⊙ Куйган сутни дарҳол бошқа идишга олиш керак, шунда куйган ҳид камаяди.

⊙ Куйган сутнинг ёқимсиз мазасини йўқотиш учун, сут солинган идишни совуқ сув солинган каттароқ идишга қуйиб унга озгина туз солган ҳолда чайқатиш лозим.

⊙ Эритилган сариёғни оддий термосда ҳам тайёрлаш мумкин. Бунинг учун қайноқ сутни иссиқ сувда чайилган термосга қуйиб, қопқоғи бекитилади. 6-7 соат ўтгандан кейин термосдаги сут хушбўй ҳид касб этиб сариёғ рангига киради.

⊙ Қаймоқли сутни тез қайнаткич ,товада) ҳам тайёрлаш мумкин. Бунинг учун уни 20 минут қайнатиб, сўнгра тез қайнатгичнинг ўзида совутмоқ керак.

⊙ Агар сут тошмасин десангиз, кострюл ички деворининг юқори қисмига 5 сантиметр кенгликда сариёғ суриш тавсия этилади.

⊙ Сут ҳамда ёғни пишлоқ билан ёнма-ён сақлаш ярамайди, чунки уларга пишлоқнинг ҳиди тез ўтади.

⊙ Сут қайнатилгандан сўнг тезда совутиш лозим. Уни оғзи кенгроқ шиша идиш ёки шиша банкага қуйиб, тузли совуқ сувга солинади. Сўнгра сут устидан дока ёпилгач, идиш қоронғу жойга қўйилади.

Агар сут идишнинг девори ва туби зира билан артилса, сут 1-2 минут ичида қатиққа айланади.

⊙ Агар мой идишни шўр сувда ҳўлланган салфеткага ўраб қўйсангиз, сариёғ иссиқ кунда ҳам эримайди.

В. Е. Дроздова, Н. Е. Шадринанинг «Уй бекасига маслаҳатлар» китобидан олинди.
Рус тилидан Шоҳина ФАЙЗУЛЛАЕВА таржимаси.

Редактор
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ЧИРОЙЛИ, НАФИС УЗУК, ШОДА-ШОДА МАРЖОНЛАР...

Ушбу зеб-зийнат буюмлари ҳамиша хотин-қизларнинг эътиборига сазовор бўлиб келган. Улар айниқса маржонларни, кўзига тош ўрнатилган узукларни орзу қиладилар.

Халқда ялтироқ тошлар эгасини бахтли қилади, уларни таққан кишилар касалликка чалинмайди, деган гап бор. Афсоналар вақти ўтди, аммо тош кўзли зеб-зийнатлар эгасига қувонч, яхши кайфият бағишлашига шак-шубҳа йўқ.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ-ЧАҚАНА САВДО БИРЛАШМАСИ МАГАЗИНЛАРИ СОТУВДА «СРЕДАЗҚВАРЦСАМОЦВЕТ» ЭКСПЕДИЦИЯСИНИНГ ТОШҚЕСАР БУЮМЛАРИ БОР:

ақиқдан ясалган маржонлар (нархи 30 сўмдан 40 сўмгача);

ақиқ кўзли узуклар (нархи 10 сўмдан 12 сўмгача);

табиий ва синтетик ферузадан ясалган маржонлар (нархи 30 сўмдан 250 сўмгача шулар жумласидандир.

Магазинларнинг адреси:

1-магазин — Пушкин кўчаси, 65;

18-магазин — Навоий кўчаси (савдо расталари);

43-магазин — Ленин кўчаси, 77.

«Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмаси (телефон 33-17-04).

«СОВҒАЛАР»ДА НИМА БОР?

«Тошкент» чакана савдо фирмасига қарашли «Совғалар» деб номланувчи беш магазин УПА-ЭЛИКЛАРНИ, АТТОРЛИК МОЛЛАРИНИ, ЭСДАЛИК БУЮМЛАРИНИ, БИЛЛУР БУЮМЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Совға харид қилар экансиз ҳар бир аёл янада гўзал, жозибали бўлишни орзу қилишини, бунда уларга албатта атир-упалар, электрофен ва электр қисқичлар, зеб-зийнатлар, чиройли рўмол, кўйлак ва сумкалар зарур бўлишини унутманг.

ҲУРМАТЛИ ЭРКАКЛАР, «СОВҒАЛАР» МАГАЗИНЛАРИ ДУШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СИЗЛАРНИ КУТАДИ.

Магазинларнинг иш вақти — соат 10 дан 19.00 гача.

Тушки танаффус — соат 14 дан 15 гача.

«СОВҒАЛАР» магазинларининг адреси:

8-магазин — Олмазор массиви, 6—7-уй, метронинг «Халқлар дўстлиги» станцияси;

12-магазин — Чилонзор массиви, 5-квартал, 5-уй, метронинг «Ҳамза» станцияси;

16-магазин — Луначарский шоссеси, 123, метронинг «М. Горький» станцияси;

17-магазин — Юнусобод массиви, 19-квартал, 4—5-уй;

19-магазин — Беруний проспекти, 2-уй («Беруний» савдо комплекси).

«Тошкент» чакана савдо фирмаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/III да **Концерт**, 9/III да **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/III да **Абдулла Қодирийнинг ўтган кунлари**, 8/III да **Тақдир эшиги** (12.00), **Тақдир эшиги** (19.00), 9/III да **Курорт.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/III да **Байрам концерти.** 9/III да **Паранжи сирлари.**

Кино

7 МАРТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» (16, 18.30, 20.40, катта зал);

Чайка — «ОДИМ» (11, 13.30); «ШИРИН ХАЁЛЛАР» (18.30, 21.00).

Ватан — «ҚОНУНДАГИ ЎҒРИЛАР» (18, 20, 21.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (18.30, 21.00).

Москва — «ҚОЧОҚЛАР» (тоқ соатларда ва 20.40 да).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (18.15, 20.30).

Нукус — «ҚОЧОҚЛАР» (19, 20.45).

К. Ёрматов номли — «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (16, 18.30).

Восток — «ИШЁҚМАС» (16, 18.30, 20.45).

8 МАРТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40, катта зал).

Чайка — «ОДИМ» (11, 13.30); «ШИРИН ХАЁЛЛАР» (15, 18.30, 21.00).

Ватан — «ҚОНУНДАГИ ЎҒРИЛАР» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Москва — «ҚОЧОҚЛАР» (тоқ соатларда ва 20.40 да).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (11, 13.30, 16, 18.15, 20.30).

Нукус — «ҚОЧОҚЛАР» (11, 13, 15, 17, 19, 20.45).

Қозоғистон — «ИШЁҚМАС» (11, 12, 13.30, 14.30, 16, 19, 20.00)

К. Ёрматов номли — «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (11, 13.30, 16, 18.30).

Лисунов номли — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «ИШЁҚМАС» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45)

ТОШКЕНТ оқшоми

Узбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; социал проблемалар — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32.54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади. Тиражи — 126670